Извјештај ОХР-а и специјалног представника за БиХ Европском парламенту: јуни-децембар 2005. године

Извјештај Европском парламенту: јуни-децембар 2005. године

Кратак преглед

Босна и Херцеговина (БиХ) је у извјештајном периоду начинила велику прекретницу. Као и у протеклих неколико година, свеобухватан циљ међународне заједнице био је да пружи помоћ овој земљи у њеним припремама за учешће у евро-атланским интеграцијама, а посебно у успостављању уговорних односа са Европском унијом (ЕУ) и НАТО савезом. БиХ не само да је испунила услове за отварање преговора са ЕУ о Споразуму о стабилизацији и придруживању (САА) на десету годишњицу Даутонског мировног споразума у новембру 2005. године, него је почела и техничке разговоре у јануару 2006. године.

Процес у коме је БиХ коначно испунила услове из Студије изводљивости Европске комисије (ЕЦ) из новембра 2003. године за отпочињање преговора о стабилизацији и придруживању показао је да још постоји потреба за снажним, али мање наметљивим, међународним ангажманом у овој земљи. Јасна порука међународне заједнице да коначна одговорност за испуњење услова ЕЦ лежи искључиво на домаћим органима подстакла је преузимање стварне одговорности. Овај приступ реформи, комбинован са сталним смањивањем ОХР-а и постепеним јачањем улоге Специјалног представника ЕУ (ЕУСР), требао би карактеризовати наредну фазу у помацима БиХ према самоодрживој државности и активној интеграцији у Европу.

БиХ је, дакле, постигла крајњи успјех у придруживању својим сусједима, Хрватској и Србији и Црној Гори, у регионалним напорима да учествује у европским интеграцијама. Заједничке аспирације чине неријешена гранична питања мањим проблемом, а неизвјесност у вези са будућношћу Државне заједнице Србије и Црне Горе и коначног статуса Косова до сада није имало великог утицаја на БиХ.

Нехапшење Радована Караџића и Ратка Младића у овом периоду спријечило је пријем БиХ у НАТО-ов програм Партнерство за мир. Међутим, стални политички и финансијски притисак на Српску демократску странку (СДС), реформе у сектору сигурности и већа координација између државних и ентитетских институција помогли су да се одржи унапријеђен ниво сарадње између Републике Српске и Међународног кривичног трибунала у Хагу, као што је наглашено и у мом претходном извјештају.

Десета годишњица потписивања Општег оквирног споразума за мир интензивирала је дискусије о уставној реформи које су се с прекидима одвијале током цијеле године. Свечаност обиљежавања годишњице у Вашингтону резултовала је потписом осам највећих политичких странака у БиХ за опредјељење на пружање помоћи процесу и договарање уставних реформи до марта 2006. године. Њихови преговори су до сада резултовали принципјелним споразумом о одредбама које се односе на људска права, надлежности и величину Савјета министара и два дома Парламентарне скупштине БиХ, те извјесна смањења овласти Предсједништва. Међутим, пакет који је обећан, односно нацрт закона за подношење парламенту још није реализован.

Војна мисија Европске уније (ЕУФОР) изградила је снажну репутацију у току прве године свога ангажмана и постала је кључни партнер у подршци политичких циљева ЕУ и Плана имплементације мисије ОХР-а. Полицијска мисија ЕУ (ЕУПМ) је, са своје стране, окончала свој први мандат. Наредна мисија која ће се продужити до 31. децембра 2007. године и која ће се усредсредити на надзор реструктурирања полиције и борбу против организованог криминала почела је 1. јануара 2006. године.

Након интензивног лобирања, много јавних кампањи и неколико рунди политичких преговора на највишем нивоу, коначно је почетком октобра постигнут споразум о даљим активностима на реструктурирању полиције. Он обухвата експлицитно прихватање од стране државне и ентитетских влада три принципа за које је ЕЦ инсистирала да представљају окосницу реформи и који су постали предуслов за САА. У сврху вођења овог процеса формирана је Дирекција за проведбу реструктурирања полиције.

Одбрана реформе је досегла врхунац без већих потешкоћа. Остварен је општи консензус који обухвата укидање ентитетских надлежности, пренос свих надлежности за одбрану и лица на служби на ниво државе, укидање обавезног служења војног рока и успоставу реструктураних и малих резервних снага као подршке смањеном броју професионалних војника. На задњим засједањима у 2005. години, Парламент Федерације и Скупштина Републике Српске усвојили су законе који су потребни за завршетак имплементације реформи одбране. Према плану, министарства одбране оба ентитета престала су да постоје 31. децембра.

Мандат супервизора за реформу обавјештајног сектора, Калмана Кочиша истекао је 31. децембра. Реформа обавјештајног сектора је сада достигла фазу гдје интензиван међународни надзор није више потребан. ОХР и ОСЦЕ ће пратити даљу консолидацију и операције Обавјештајно-сигурносне агенције (ОСА).

ОХР је у децембру доставио Парламентарној скупштини БиХ и Савјету министара нацрте закона којима се предлаже домаћи поступак провјере у процесу именовања министара и замјеника министара на државном нивоу. Поред тога, ја сам најавио да ће сва лица која су моји претходници или ја смијенили са јавне функције, са изузетком оних којима је забрана изречена због опструкције у сарадњи са Међународним трибуналом у Хагу или због подршке хашким оптуженицима, имати у будућности право да се пријављују на неруководеће позиције у јавним институцијама.

На састанку у Паризу 14. децембра, Управни одбор Савјета за проведбу мира именовао је др. Кристијана Шварц-Шилинга из

Савезне Републике Њемачке за мога насљедника на функцији Високог представника од 31. јануара 2006. године. Ја сам из тог разлога продужио период на који се односи овај извјештај како би укључио и задњи мјесец мога мандата.

Политички развој ситуације

У посљедњих шест мјесеци доминирали су напори да се испуне преостали услови из Студије изводљивости и добије зелено свијетло за отварање преговора о Споразуму о стабилизацији и придруживању са ЕУ. Ово је остварено званичним отварањем преговора 25. новембра.

Реформе полиције, одбране и система јавног емитирања ове земље биле су кључна питања на која је међународна заједница концентрисала своје напоре. Санкције или наметања нису била кориштена – нити су се могли користити – да би се дошло до резултата. Домаћи органи су морали узети одговорност у своје руке за наредне кораке.

На десету годишњицу потписивања Дејтонског споразума, у Вашингтону је постигнут договор од стране осам највећих политичких странака у БиХ, којим су се опредјелиле на уставне промјене на државном нивоу до којих ће доћи до краја марта 2006. године. Странке су начиниле значајан али не и комплетан прогрес до средине јануара. У вријеме писања овог извјештаја, неизвјесно је да ли ће се преговори наставити да би се дошло до свеобухватних амандмана у оквиру кратког расположивог времена, или ће напори бити ограничени на претварање до сада постигнутих договора у уставни или државни закон.

Упркос сталном одбијању и одуговлачењу Владе РС, Народна скупштина РС је 5. октобра у задњој минути усвојила споразум о реструктурирању полиције који је предложио ентитетски предсједник и који је задовољио стандарде ЕЦ. Савјет министара, државни парламент и парламент Федерације послије су усвојили овај исти текст. Споразумом се предвиђа оснивање Дирекције за проведбу реструктурирања полиције до 31.

децембра; припрема плана проведбе до 30. септембра 2006. године; усвајање плана на ентитетским и државној влади до 31. децембра 2006. године; те усвајање плана на ентитетским и државном парламенту до краја фебруара 2007. године. Први корак, оснивање Дирекције, подузет је у задатом року.

Чињеница да су преговори о полицијској реформи заузимали централно мјесто у задњих шест мјесеци значи да је ОХР другим преосталим реформама посвећивао мање пажње него обично. Појава систематског опструкционизма у домену углавном економских и фискалних питања од стране Владе РС довела је до тога да је ОХР издао демарш 10. новембра и сазвао конференцију за новинаре 2. децембра у циљу вршења јавног притиска на органе у Бањалуци. До неких помака је дошло, али дугачак празнични период и тренутни покушаји да се обори Влада предвођена СДС-ом довели су до обуставе нормалних активности.

С друге стране, Влада Федерације је коначно одустала од противљења реализацији одредби Вашингтонског и Дејтонског споразума у погледу премјештаја пет министарстава у Мостар. Она је усвојила одговарајуће одлуке у току јесени и одредила министарства која су извршила или ће извршити премјештај. Федерални уставни амандмани о локалној самоуправи и посљедични закон о локалној самоуправи и расподјели јавних средстава сада су пред разматрањем у Парламенту Федерације. Њихово доношење би поставило темеље за већ дуго закашњелу реформу општинске власти у ентитету.

Влада Федерације је у посљедње вријеме функционисала са мање пријетње да неки од њена три коалициона партнера доведу до поремећаја у њеном раду и одржавању сједница. Парламент је у јулу усвојио кључне законе који се односе на буџет и унутрашњи дуг. У истом мјесецу, владајућој коалицији је пријетило и изгласавање неповјерења које су иницирали Социјал-демократи. Међутим, влада је у августу и септембру доведена на ивицу кризе због неслагања у вези са именовањима министара као замјене за министре који су поднијели оставке.

Иако су двије веће странке у БиХ, СДС и Хрватска демократска заједница БиХ (ХДЗ БиХ) прошле кроз унутрашња трвења у овом периоду, политичка сцена је прилично стабилна, мада постоје многи показатељи да странке већ врше маневре у циљу јачања позиција у периоду пред опште изборе у октобру 2006. године. На конгресу СДС-а у новембру, предсједник странке (и РС) Драган Чавић учврстио је контролу над странком коју очигледно намјерава да удаљи од њене ратне прошлости. Странка демократског прогреса (ПДП) најавила је крајем године да ће престати пружати подршку влади коју предводи СДС у НСРС, чиме лишава владу већине и ствара прилику да највећа опозициона странка у РС, Савез независних социјалдемократа (СНСД) покрене гласање о повјерењу влади. Влади је изгласано неповјерење 26. јануара. Преговори о формирању замјенске владе коју предводи СНСД могли би се одужити.

Министри ПДП-а и даље врше техничке мандате у Савјету министара, без обзира на настојања премијера да једног министра смијени са дужности и без обзира на оставку коју је поднио други министар. Лидер ХДЗ БиХ, Драган Човић, настојао је да се ријеши противника у странци и отклони сумње о легитимитету његовог избора на функцију страначког предсједника у јуну 2005. године. Групација европских народних странака је, као посљедицу овога, суспендовала придружено чланство ХДЗ БиХ у овом тијелу.

Ревизија одлука о смјенама коју сам иницирао у марту 2005. године је настављена, и до краја године, право на рад у јавним службама враћено је за тридесет људи. У новембру сам продужио процес најављујући да сви они који су смијењени мојим одлукама или одлукама мојих претходника од сада имају право да се пријаве за неруководеће позиције у јавним органима или предузећима на које се примање врши на основу јавног конкурса – под условом да нису смијењени са позиције због пружања подршке оптуженицима Хашког трибунала или због ометања сарадње са Трибуналом.

План имплементације мисије

Значајни помаци су остварени у циљу окончања Плана имплементације мисије ОХР-а из 2005. године. Иако се РС и даље противи неким планираним реформама, посебно кад се ради о преносу надлежности на државни ниво – споразум о реструктурирању полиције уклонио је блокаду која је постојала по неколико питања и омогућио ОХР-у да се концентрише на друге важне реформске приоритете.

Процес планирања активности, који је започет средином 2005. године са циљем праћења напретка по ставкама у оквиру Плана за имплементацију мисије, идентификација препрека и унапријеђења стопе њихове реализације, се показао ефикасним у рашчишћавању неријешених ставки из Плана имплементације мисије које су се акумулирале почетком 2005. године.

Као резултат тога, на крају мог мандата као високог представника остаће незавршено око 40 ставки распоређених у оквиру три од четири основна задатка: Заживљавање владавине права (11); Привредна Реформа (12); и Јачање институција (17). Средином јануара у потпуности је завршен основни задатак Реформе одбране којом приликом је министар одбране потписао наредбу о успостављању Експертног тима за провођење задатака у прелазном периоду. За све преостале ставке, осим њих шест, планирано је да буду завршене до краја 2005. године. Велики број ових ставки се, међутим, односи или на реструктурисање полиције или на јавни радио и телевизијски систем, тј. оне области у којима је политички напредак остварен тек у јесен.

Од још увијек неријешених ставки из области владавине права у оквиру Плана имплементације мисије, све ставке осим једне се односе на процес реструктурисања полиције који ће се вјероватно продужити до почетка 2008. године. Преостале ставке из Плана имплементације мисије које се односе на привредну реформу обухватају широк спектар приоритета у оквиру реформе, што је такође случај и са програмом Јачања институција. План имплементације мисије за 2006. годину би у догледно вријеме требао бити представљен Савјету за имплементацију мира. Овај план ће садржати измјењене временске оквире за ставке које се

односе на реструктурисање полиције с обзиром на чињеницу да је дошло до продужења овог процеса.

Заживљавање владавине права

У области владавине права главно постигнуће јесте споразум да се реструктурисање полиције спроведе у складу са три принципа које је поставила Европска комисија: Све законодавне и буџетске надлежности за сва питања полиције морају се налазити на државном нивоу. Нема политичког уплитања у оперативни рад полиције. Функционалне локалне полицијске области морају се утврдити на основу техничких критерија за рад полиције, при чему се оперативна команда врши на локалном нивоу. Дирекција за провођење реструктурисања полиције је успостављена 8. децембра, с тим да су управни и извршни одбори именовани 29. децембра.

Захваљујући значајним напорима ОХР-а и других агенција, БиХ сада има законе и законске институције које су неопходне за заживљавање и очување владавине права. Ово је значајно постигнуће. Као резултат тога, Одјел за владавину права ОХР-а је крајем године могао завршити са својим радом.

Истовремено затварање Јединице за борбу против криминала и корупције је означило крај периода у којем је ОХР имао улогу да идентификује и обрађује појединачне предмете у сврху кривичног гоњења на свим нивоима. Након низа састанака који су требали осигурати ефикасан пренос одговорности, Јединица је доставила сву своју документацију домаћим надлежним органима.

ОХР је такође успјешно окончао напоре на јачању међусобних веза између бх. агенција за провођење закона, као и њихових веза са регионалним институцијама које су задужене за борбу против криминала, корупције и тероризма. Радна група којом је предсједавао ОХР и која се састојала од представника Министарства правде БиХ и Министарства одбране БиХ, ОСА-е, СИПА-е, Управе за индиректно опорезивање (УИО), ЕУПМ-а и ЦАФАО-а Европске комисије је анализирала обавјештајни и правни

оквир, након чега је идентификовала иновације које ће допринијети јачању сарадње и ефикасности оних тијела која имају криминалистичко-обавјештајне одговорности.

Јединица ОХР-а је у јесењем периоду прошле године пружила техничку помоћ у раду Министарства безбједности БиХ и Министарства цивилних послова БиХ на успостави комисије која ће извршити ревизију процеса у оквиру којег су, од 1992. године па наовамо, на стотине страних држављана стекли држављанство БиХ. За многе случајеве такве натурализације се сумња да су изразито нерегуларни и да представљају стални безбједносни ризик.

На захтјев команданта ЕУФОР-а, Одјел за владавину права је припремио детаљну анализу организованог криминала и корупције у БиХ која садржи могуће циљеве, мјерила и задатке који могу послужити међународној заједници у пружању подршке домаћим напорима у борби против организованог криминала и корупције.

Привредна реформа

У 2005. години, БиХ је још увијек била у раној фази тешке економске транзиције. Међутим, с обзиром на све већи степен одговорности и успјехе које су домаћи актери забиљежили у рјешавању економских изазова, Економски одјел ОХР-а је крајем 2005. године завршио са својим радом. Нова година је започела провођењем вјероватно досад најкомплексније фискалне реформе, тј. увођењем пореза на додатну вриједност. Уведена је јединствена стопа од 17 процената како би се у највећој могућој мјери олакшала примјена ПДВ-а. Досадашњи резултати су обећавајући иако утицај ове значајне реформе вјероватно неће бити евидентан у првих неколико мјесеци. Срећом, технички аспекти увођења ПДВ-а су обављени скоро без икаквих застоја. Увођење ПДВ-а је значајна прекретница у оквиру настојања БиХ да створи повољно окружење у контексту прикључења европским интеграцијама, али истовремено и значајан корак напријед који доприноси економском расту, увећавању порезне базе, привлачењу инвестиција и отварању нових радних мјеста.

Укупна макроекономска ситуација је и даље позитивна захваљујући јако израженој домаћој потражњи у 2005. години. Процјењује се да је економски раст у протеклој години износио 5,7 процената бруто националног производа, што је међу највишим стопама развоја у региону. Након што је досегла најнижи ниво у 2001. години, стопа раста индустријске производње од тада биљежи стални напредак. Инфлација је и даље занемарљива, и Централна банка сада у свом посједу има значајне резерве стране валуте које тренутно покривају шестомјесечни увоз.

Како би се искористио овај залет, моја канцеларија се фокусирала на неколико фискалних мјера са циљем унапријеђења фискалне сарадње и смањивања фискалних ризика. Једна од ових мјера је била и успостављање Државног фискалног савјета БиХ. Овај савјет је одговоран за израду консолидованих пројекција годишњих прихода и планираних расхода, као и за одлучивање о расподјели буџета између државе, ентитета и Дистрикта Брчко. Фискални савјет БиХ је задужио савјетодавну групу са изналажењем начина да се смање трошкови и да се унаприједи ефикасност владе на свим нивоима. Један од пројеката Савјета је и израда државног закона о плаћама. Након израде овог закона, ОХР ће настојати да осигура његово усвајање.

Усвајање нових закона о регистрацији предузећа у 2005. години представљало је значајан корак напријед у стварању повољног пословног окружења у БиХ за стране и домаће инвестиције. Али, очигледно је да пословна клима мора бити пуно повољнија уколико земља жели у потпуности искористити тренутно обећавајућу стопу годишњег раста. Стварање јединственог економског простора је од кључног значаја за реализацију овог циља, као и за бржи привредни развој, стране инвестиције и отварање нових радних мјеста. Сходно томе, мој уред је настојао помоћи у припреми и промовисању државних закона о облигацијама, о лијековима, и о заштити потрошача.

Међутим, само потпуно провођење ових и осталих закона који су већ дијелом постојећег законског оквира ће бити од стварне

користи новим предузећима, и једино тако ће се осигурати развој приватног сектора. Повољније прилике за нова предузећа и за развој приватног сектора ће такође бити условљене сталним реструктурисањем привреде. Закон о стечају постоји у форми закона, али се само у ријетким приликама и примјењује. У другој половини 2005. године, успорена је ефикасност приватизације, поготово у Федерацији.

Реформе у области пољопривреде стоје у мјесту. Упркос напорима на остварењу напретка у овом сектору, Влада Републике Српске је досад одбацивала препоруку Европске комисије за успостављање државног правног и институционалног оквира. С обзиром да је сарадња између државне администрације и ентитетских администрација од виталне важности у области пољопривреде, ОХР је позвао ентитете да се одрекну досадашњег унилатералног приступа.

Наглашавање чињенице да БиХ има потенцијал да буде економски успјешна, а не овисна држава, ће бити од суштинског значаја у наредном периоду. Стваран и рапидан економски раст је могућ ако се, прије него ли касније, проведу разумне стратегије, и ако реструктурисање привреде поново постане главни владин приоритет.

Јачање капацитета институција у БиХ, поготово оних на државном нивоу

Заједнички акциони план за упошљавање особља и обезбјеђење радних просторија, који је премијер Терзић изложио Савјету за имплементацију мира у септембру 2004. године, се поново нашао на политичком дневном реду у периоду извјештавања, с тим да је пажња сада усмјерена на Комисију за јавну имовину. Као резултат лобирања ОХР-а, ова међувладина комисија је почела са радом у новембру 2005. године. Комисија има задатак да се бави питањима власништва на свим нивоима власти, као и правима државе да изврши преузимање/експропријацију имовине у складу са својим потребама, укључујући и оне потребе које проистичу из процеса европских интеграција. Комисија која у свом саставу

има званичнике државе, ентитета и Дистрикта Брчко је такође задужена за израду имовинских закона на нивоу државе. Након опширних дискусија о принципима расподјеле државне имовине, правна поткомисија која дјелује у саставу ове Комисије сада ради на изради неопходних законских рјешења. ОХР има улогу посматрача и правног савјетника.

Успостављање цивилне команде и контроле над оружаним снагама на државном нивоу, реформа безбједносног сектора и стварање предуслова за интегрисање у евро-атланске оквире

У свом претходном извјештају, детаљно сам описао импресиван напредак који је остварен у реформи одбране. Од тог периода два државна закона о одбрани су ступила на снагу, а од 1. јануара 2006. године, БиХ је добила јединствено министарство одбране и оружане снаге. Министар одбране БиХ, Никола Радовановић ће надгледати процес провођења и интегрисања за који се очекује да ће трајати око двије године. Тим експерата из министарства одбране ће планирати, организовати, усклађивати и вршити надзор над процесом преношења свих одбрамбених функција и особља на државни ниво. НАТО ће и даље пружати подршку овом процесу. Што се тиче ОХР-а, наша Канцеларија ће такође наставити са пружањем подршке бх. властима у провођењу ових задатака.

Са заживљавањем нове одбрамбене структуре, БиХ ће ојачати своју способност у погледу очувања безбједног окружења код куће и у региону, што ће овој земљи омогућити да реализује своје аспирације и прикључи се евро-атланском партнерству. Европска унија је 23. јануара укинула ембарго на оружје Босни и Херцеговини који је био на снази дуги низ година.

Мандат супервизора за реформу обавјештајне службе, Калмана Кочиша је истекао 31. децембра. Од јуна 2004. године када сам га именовао на функцију координатора реформе обавјештајних служби у БиХ, остварени су изнимно добри резултати. Остварени напредак истовремено значи да је дошло вријеме да се умањи међународно присуство у овој области. Ипак, ОХР ће и даље

наставити са праћењем дешавања у обавјештајном сектору како би понајприје осигурао да владавина права превлада у БиХ.

Обавјештајно-сигурносна агенција (ОСА) је у периоду извјештавања наставила са јачањем својих оперативних и аналитичних капацитета. Замишљени су први програми обуке, а у јулу су одржани и први курсеви. У јануару 2006. године, ОСА је потписала споразум о сарадњи са министарством одбране према којем ће ОСА омогућити оружаним снагама приступ информацијама које су им потребне у сврху заштите оружаних снага.

Парламентарна скупштина БиХ је у међувремену унаприједила своју способност да надгледа рад агенције и да осигура демократску одговорност. Усвајање Закона о заштити тајних података је представљало важан корак, чиме је омогућена размјена и сигурно похрањивање тајних података. По овом закону, ОСА је обавезна да достави сигурносне процјене за појединце и институције које раде на обради тајних података.

У периоду извјештавања остварен је додатни напредак у погледу сарадње БиХ са Хашким трибуналом. Од 18 бјегунаца пред правдом за које се претпоставља да су у БиХ, и које је Трибунал тражио почетком 2005. године, њих четворица су још увијек на слободи. Група за сарадњу са Хашким трибуналом која је успостављена на државном нивоу помогла је у уклањању већег броја личних и структуралних препрека које су ометале сарадњу са Трибуналом и спријечавале примјену директива ЕУ. Додатне реформе у сектору одбране и обавјештајном сектору су побољшале способност БиХ да сарађује са Хашким трибуналом. Реструктурисањем полиције завршиће се овај процес институционалне трансформације.

Под констатним политичким притиском дошло је до промјене размишљања у врху СДС-а, што је приморало Владу Републике Српске да призна барем неке од гријехова из ратног периода, те да препозна ургетну потребу пуне сарадње са Хашким трибуналом. Међутим, БиХ неће бити позвана да се прикључи НАТО-овом Партнерству за мир уколико, и све док, Караџић и Младић не буду у Хагу. Наглашавање и позивање на потребу пуне сарадње са

Хашким трибуналом у оквиру платформе Споразума о стабилизацији и придруживању о којем се тренутно преговара са Европском комисијом (тј. чланови 2. и 4. Општих принципа Споразума о стабилизацији и придруживању, документ 363/05, 15/12/05) значи да БиХ треба и даље задржати тренд напретка на овом фронту. Пуна сарадња са Хашким трибуналом ће и даље бити стандард по којем ће се мјерити спремност БиХ да учествује у евро-атланским интеграцијама.

БиХ у региону

Споразум о реструктурисању полиције из октобра спасио је БиХ од заостајања за сусједима који су се већ налазили на путу према преговорима за придруживање или чланство у Европској Унији. Формални почетак преговора из Споразума о стабилизацији и придруживању у вријеме десете годишњице Дејтонско-паришког споразума и њихов стварни почетак крајем јануара значио је да БиХ више не прије ти могућност заостајања за сусједима. С друге стране, морају се помно пратити даљња слобода четири осумњичених за ратне злочине од стране Трибунала у Хагу и растућа неизвјестост о будућности државне заједнице Србије и Црне Горе (независност Црногораца и коначни статус Косова).

Мора се нагласити да БиХ и даље има мањих али неријешених проблема око питања граница са обје сусједне земље. Примјетни проблеми извиру из чињенице да многи БиХ држављани такође имају хрватско или српско-црногорско држављанство, те да се уставним одредбама ових земаља о изручењу њихових грађана опструира и регионална битка против организованог криминала као и потрага за наводним ратним злочинцима против којих Трибунал у Хагу није подигао оптужницу.

БиХ и процес европског зближавања

Студија изводљивости Европске комисије

Као што је наглашено на почетку, босанскохерцеговачке власти направиле су довољан напредак у изради закона и других захтјева из Студије изводљивости Европске комисије током овог

периода како би Европска комисија дала препоруку Савјету Европске Уније да подржи отварање преговора о Споразуму о стабилизацији и придруживању. Формално отпочињање преговора догодило се 25. новембра у Сарајеву. Власти БиХ сложиле су се и усвојиле реформе у низу сектора, укључујући владавину права, људска права, порезе, тржишну конкуренцију, транспорт, контролу наркотика, информативно друштво и медије.

Велика побједа на пољу владавине права – политички споразум који је подржао реструктурисање полиције на основу три принципа које је одредила Европска Комисија и успостављање Директората за имплементацију реформе полиције за обављање тог посла – описана је раније.

БиХ је испунила већину својих постпријемних обавеза за Савјет Европе у протеклих шест мјесеци. Државни закон о омбудсмену, спајање ентитеских и државних омбудсмена, усвојен је од стране Савјета министара и чека на усвајање у Парламенту.

Након љетошњег усвајања Закона о порезу на додатну вриједност (ПДВ) услиједило је усвајање пакета закона о царини и порезима: Закон о Управи за индиректно опорезивање, Закон о поступку за индиректно опорезивање, Закон о поступку присилне наплате и Закон о царинским прекршајима. Тиме треба да се обезбједи како фукционалност ПДВ-а тако и несметана имплементација и реализација ПДВ-а која је почела с прикупљањем пореза 1. јануара.

Важни закони о тржишној конкурентности, лиценцама за лијекове, жељезницама и јавном емитовању усвојени су такође у току овог периода. Неколико закона које захтијева Европска комисија још чекају на усвајање, укључујући успостављање Комисије за заштиту података, Агенције о информативном друштву и ентитетске законе о јавном емитовању. Као што је раније поменуто, међутим, усвајање закона је једна ствар а њихова примјена и имплементација друга. БиХ би значајно требала да унаприједи помјерање од једног ка другом сегменту.

ЕУФОР / Операција Алтхеа

У новембру 2005. године Савјет министара Европске Комисије одбрио је ревизију друге мисије Војне мисије Европске уније (ЕУФОР-а) те јој продужио мандат задржавајући исту структуру војних снага и у 2006. години. ЕУФОР се и даље сматра миротворним снагама вјеродостојне војне безбједности. Његово присуство у овом тренутку и даље остаје од есенцијалне важности.

ЕУФОР обухвата око 6.200 трупа из 22 земље-чланице Европске уније и једанест других земаља. Снаге су још увијек распоређене широм земље са три регионално стациониране мултинационалне базе и главним штабом у Сарајеву. ЕУФОР наставља да проводи операције у складу са својим мандатом и обавезема из Анекса 1.а и 2. Општег оквирног споразума за мир те доприноси очувању безбједног окружења. Мултинационалне базе спроводе низ операција, укључујући патроле присутности, активности локалног тима за посматрање, сакупљање оружја и посебне операције како би обезбједили усклађеност с Оквирним споразумом и спријечили анти-дејтонске активности.

У наредној години ЕУФОР ће, у складу са ревизијом друге мисије, играти мање проминентну и проактивну улогу у провођењу операција које су усмјерене ка организованом криминалу. Умјесто тога, ЕУФОР ће своје операције више усклађивати са операцијама ЕУПМ-а и приоритетима које одреде домаће агенције за провођење закона. Међутим, ЕУФОР ће у сваком случају бити спреман да помогне овим агенцијама у провођењу операција против организованог криминала. ЕУФОР такође активно дјелује у Групи за стратегију против криминала којом предсједава ЕУСР, тијело које је задужено за надзор координације и кохерентности напора Спољно-одбрамбене политике Европске Уније у подршци босанскохерцеговачким властима у борби против организованог криминала.

ЕУПМ

Када је првобитни мандат ЕУПМ завршен крајем 2005. године, мисија је провела процесе евалуације за ревизију напретка коју је направила у реализацији своја четири стратешка приоритета: (1) изградњи институција и капацитета; (2) борби против организиваног криминала и корупције; (3) финансијској одрживост бх. полиције; и (4) развоја полицијске независности и одговорности.

Савјет министара БиХ одлучило је у јуну успоставити Министарски савјет за сарадњу о питањима полиције. Изградњом тијела, које је првобитно формирано за вријеме мандата УН ИПТФ као Министарско-консултативни састанак о питањима полиције, нови Савјет је почео да ради на успостављању адекватне координације и сарадње међу полицијским снагама БиХ и доношењу одлука и инструкција које ће бити обавезујуће за Управни одбор Полиције.

ЕУПМ је задржао своју подршку СИПА-и, Државној агенцији за заштиту и истраге, која је у аугусту покренула додатно запошљавање и до значајног степена побољшала оперативне капацитете. ЕУПМ је савјетовао интерну радну групу СИПА-е на ревизији организацијског правилника који регулише структуре и одговорности различитих одјела агенције. Од тада спроводе мониторинг његове имплементације. Обавјештајно-финансијски одјел СИПА-е је само седам мјесеци након формирања позван да се придружи Егмонт Групи, свјетској мрежи агенција за провођење закона који дијеле обавјештајне податке о прању новца.

Након октобарског помака полицијске реформе, Радна група о реформи полиције ЕУПМ-а и ОХР-а развила је оквир за успостављање директората који ће остварити реформу полиције у периоду од наредних 5 година.

Европски савјет је 24. новембра одлучило да продужи ЕУПМ-ов мандат до краја 2007. године само са мање особља и рефокусираним мандатом. Са смјерницама и координацијом које пружа ЕУСР, ЕУПМ ће се концентрисати на подршку успостављања

одрживе, професионалне и мултиетничке полиције у БиХ која дјелује у складу са највишим европским и међународним стандардима. Реформисана полиција такође мора да испуни обавезе БиХ из Процеса стабилизације и придруживања, укључујући борбу против организованог криминала. Мандат ЕУПМ-а је у том смислу појачан, а од мисије која ће је наслиједити очекује се да буде проактивна у помоћи домаћим агенцијама у планирању и провођењу значајнијих истрага и операција у вези организованог криминала. ЕУПМ ће такође дјеловати у Стратешкој групи против криминала.

ЕУПМ ће наставити да дјелује у складу са општим циљевима Анекса 11 Дејтонско-паришког споразума. Бригадни генерал Винценцо Копола из Италије именован је за шефа мисије/полицијског комесара.

Специјални представник Европске Уније (ЕУСР)

Поред мога мандата високог представника, служио сам и као специјални представник Европске Уније (Заједничка акција Вијећа 2004/569/Заједничка спољна и безбједносна политика) од маја 2002.

Као што то захтијева мој мандат, наставио сам да промовишем имплементацију Општег оквирног споразума за мир у БиХ и испуњење 16 критерија за реформу који су идентификовани у Студији изводљивости Европске комисије. Ја сам природно био заокупљен посебно потребом да надиђемо два посљедња камена спотицања која су, прије јесени, спријечавала БиХ да се квалификује за преговоре из Споразума о стабилизацији и придруживању: обезбјеђење политичке сагласности о реструктурисању полиције у складу с три принципа које је одредила Европска комисија и притисак за усвајање два закона о јавном емитовању.

Такође сам наставио да вршим политички надзор ЕУПМ-а као што се захтијева од мог мјеста у ланцу команде ове мисије. Бивши комесар ЕУПМ Кевин Карти и ја смо интензивно радили током овог

периода извјештавања како бисмо израдили измјењени план за мисију која слиједи. Као што је раније поменуто, нова мисија ЕУПМ-а покренута је 1. јануара 2006.

Као координатор напора Евопске уније у сузбијању организованог криминала, успоставио сам и предсједавао Стратешком групом за борбу против криминала. Ово тијело успостављено је како би обезбједило координацију и кохерентност напора Европске спољно-одбрамбене политике Европске Уније БиХ у борби против организованог криминала и корупције. Такође сам савјетовао премијера Терзића о актуализовању Акционог плана БиХ о организованом криминалу с циљем постизања оперативно релевантног политичког оквира. Моја канцеларија, као и представници ЕУПМ-а и Европске комисије, постали су посматрачи у радним групама које је касније формирао министар безбједности Бариша Чолак. Ова група је задужена за израду нацрта актуализованог функционалног стратешког оквира за бављење организираним криминалом и корупцијом до краја марта 2006. године.